

Dno: 477/02.05.01.00/2025

§ 240 KUNTIEN HARKINNANVARAISEN VALTIONOSUUDEN KOROTUKSEN
HAKEMINEN VUONNA 2025

Valtiovarainministeriö on 11.8.2025 saapuneella kirjeellään esittänyt seuraavaa:

” Kunnan valtionosuutta voidaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 27 §:n mukaan korottaa hakemuksesta harkinnanvaraisesti valtion talousarvion rajoissa, jos kunta ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Sen arvioinnissa otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet.

Valtionosuuden korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt suunnitelman taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavista toimenpiteistä. Toimenpiteet aikatauluineen ja euromääräisine vaikutuksineen on esitettävä hakemuksessa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 27 §:n 2 momentin mukaan valtionapuviranomainen voi asettaa korotuksen myöntämiseksi ja käytölle myös muita kunnan talouteen liittyviä ehtoja. Valtionosuuden korotus voidaan seuraavina vuosina jättää myöntämättä tai se voidaan myöntää alennettuna, jos esitettyjä toimenpiteitä tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu. Mainitun lainkohdan perusteella ministeriö asettaa valtionosuuden korotuksen käytölle seuraavat ehdot hyväksytyyn talouden tasapainotussuunnitelman lisäksi:

1. Korotus ei saa aiheuttaa vastaavan suuruista kunnan omassa päätäntävällässä olevien menojen lisäystä. Tämä koskee sekä käyttötalousettä investointimenoja. Korotus on tarkoitettu tukemaan kunnan omia talouden tervehdyttämistoimenpiteitä, joihin kunnan on syytä varautua avustuksesta riippumatta.
2. Korotus on tarkoitettu varautumiseen niihin talouden tervehdyttämistarpeisiin, jotka ovat syntyneet kunnan talouden aikaisemman kehityksen johdosta. Tällaisia tarpeita ovat muun muassa varautuminen lainanhoitokustannuksiin, alijäämien kattamiseen ja tiedossa oleviin tuloperusteiden jo tapahtuneisiin muutoksiin.
3. Kunta toteuttaa kuntalain 118 §:n mukaisen arviointiryhmän ehdotuksen mukaiset toimenpiteet palveluiden edellytyksen turvaamiseksi. Edellä mainittu ehto koskee niitä kuntia, joihin on asetettu mainitun lain 118 §:n mukainen arviointiryhmä.

Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen on käytettävissä enintään 10 000 000 euroa. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 45 §:n 2 momentin mukaan korotusta on haettava valtiovarainministeriön päättämään ajankohtaan mennessä.

Hakemukset tulee toimittaa **23.9.2025 klo 16.15 mennessä** sähköpostiosoitteeseen kirjaamo.vm@gov.fi tai osoitteeseen: Valtiovarainministeriö

PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO

Mikäli hakuajan päättymisen jälkeen ilmenee oleellisia muutoksia kunnan talouteen tai muihin hakemuksessa esitettyihin tietoihin liittyen, hakemusta voidaan tarvittaessa täydentää niiltä osin 21.10.2025 saakka. Täydennykset tulee toimittaa samaan osoitteeseen kuin varsinainen hakemus.

Huomioitahan että sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 8 §:n mukaan sähköinen viesti toimitetaan viranomaiselle lähettäjän omalla vastuulla. Tarkistakaa vastaanottoilmoitus.

Kirjeen liitteenä olevassa hakemuksessa tulee yksilöidä kaikki perusteet ja erityisolosuhteet, joita kunta pitää syynä kuluvan vuoden talouden poikkeuksellisiin ja tilapäisiin vaikeuksiin. Perusteluissa on syytä painottaa sellaisia tietoja, joita ei saada yleisistä tilastoista tai Valtiokonttorille raportoiduista taloustiedoista. Mikäli kunta on hakenut korotusta myös edellisenä vuonna, perusteluissa tulee ilmetä syyt korotuksen hakemiselle peräkkäisinä vuosina.

Hakemuksessa tulee arvioida erityisesti vuoden 2025 tilannetta. Perusteluissa tulee esittää myös ne toimenpiteet, joita kunta on tehnyt tai on tekemässä poikkeuksellisten tai tilapäisten talousvaikeuksien korjaamiseksi.

Kuntien harkinnanvaraisesta valtionosuuksien korotuksesta päättää valtiovarainministeriön esityksestä valtioneuvosto. Kuntien valtionosuuslain 46 §:n 6 momentin mukaan korotuksen maksamisen ajankohdasta päättää valtiovarainministeriö. Myönnetty korotukset maksetaan kuitenkin vuoden 2025 loppuun mennessä.”

Ähtärin kaupungin perusteet harkinnanvaraisen valtionosuuden hakemiselle

Ähtärin kaupungin talouden kehitystä on haastanut hyvinvointialueen perustamisen yhteydessä leikattujen valtionosuuksien vähäisyys (n. 2,2 milj. euroa vrt. v.2022 20 miljoonan euron sijasta) ja verotulojen pieneneminen, johon on vaikuttanut mm. työllisyystilanteen heikkeneminen verrattuna vuoden 2024 vertailulukuihin. Ähtärissä on lomautettujen määrä viimeisen vuoden aikana ollut hyvin suurta ja niinpä esim. heinäkuun 2025 lopussa työttömyysaste oli Kauhajoen kaupungin ohessa suurinta koko maakunnassa työttömyysprosentin ollessa 11,6 (vrt. 9,9 % v.2024). Tapahtunut elinkeinorakenteen muutos, joka veneteollisuuden kautta paikkakuntaa on kohdannut suhdannetyöttömyyden muodossa heikentää entisestään kunnan verotuottojen kehitystä. Tämän hetken arvion perusteella kaupungin kuluvan vuoden verotulokertymä on alittamassa ennusteen mukaan talousarviossa arvioidun tuoton. Verokertymää on vuonna 2025 pyritty kasvattamaan edellisvuosista veroprosentin nostamisella.

Ähtärin kaupungin suuret investoinnit (mm. kouluinvestoinnit) ovat nostaneet kaupungin ottolainojen määrää merkittävästi ja siten rasittavat taloutta kohonneiden korkojen takia sekä poistomäärän kasvun kautta. Investointien

kokonaissummaa on nostanut voimakkaasti inflaatiokehitys mm. rakennuslalla. Ähtärin kaupungin talouden suunnitelmavuosille investointien määrää on karsittu huomattavasti, eikä suuria investointeja ole näköpiirissä lähitulevaisuudessa.

Ähtärin kaupunki on sopeuttanut talouttaan viimeisen kymmenen vuoden aikana erillisillä ohjelmilla. Viimeisin talouden sopeuttamisohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2024 ja ohjelma on tehty vuosille 2025–2028. Osana sopeuttamistoimia kaupunki joutui korottamaan kunnallisveroa v. 2025 alusta 0,5 prosenttiyksikköä 10,6 %:iin sekä kiinteistöveroja 0,2 prosenttiyksikköä.

Kaiken kaikkiaan kaupungin talouden liikkumavara on merkittävästi pienentynyt hyvinvointialueen toiminnan alettua. Myös valtiolta kunnille siirtyneet tehtävät (työllisyyspalvelut) sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden muutokset rasittavat kaupungin taloutta merkittävästi aiempia vuosia enemmän.

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä alaskirjattiin tilintarkastajan ohjeen mukaisesti kaupungin laina- ja myyntisaamisia eläinpuistoyhtiöiltä kaikkiaan n. 7,6 miljoonaa euroa, josta syystä kaupungin taseessa oli vuoden 2023 lopussa alijäämää noin 2,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä alakirjauksia tehtiin n. 2,3 miljoonaa euroa ja alijäämää oli kaupungin taseessa 5,4 miljoonaa euroa. Eläinpuistoyhtiöiden saatavien alaskirjauksen sekä kaupungin taseessa olevan eläinpuistoyhtiön osakkeiden arvonaleneman myötä alaskirjauksia tullaan tekemään edelleen vuoden 2025 tilinpäätöksessä, joiden seurauksena kaupungin tase tulee olemaan merkittävästi alijäämäinen. Kokonaisuudessaan alaskirjauksia voi tulla pahimmillaan jopa n. 4,6 miljoonan euron edestä.

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio- ja suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tämänhetkisen arvion mukaan kuntakonsernin tytäryhteisöjen taloudelliset tavoitteet eivät tule toteutumaan ja tämä uhkaa täten konsernin alijäämän heikkoa kehittymistä. Matkailuelinkeinon osalta hallinto-oikeus on päätöksissään todennut, että matkailu voidaan katsoa kuuluvan kaupungin toimialaan kaupungin luodessa edellytyksiä. Valtiovalta on päättänyt myöntää valtionosuuksia matkailuyhtiölle, mutta niitä ei ole saatu täysimääräisenä maksatukseen. Vaasan hallinto-oikeus on äskettäin hylännyt kunnallisvalituksen kaupunginvaltuuston päätöksestä koskien Ähtärin Eläinpuisto Oy:n lyhytaikaisten lainojen pääomittamista. Päätökseen on haettu valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta, ja prosessi on edelleen kesken eikä kaupunginvaltuuston päätös näin ollen ole saanut lainvoimaa.

Hakemus kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksesta vuonna 2025 esitetään kokouksessa.

Päätösesitys (kja):

Kaupunginhallitus päättää

- 1) hakea harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta valtiovarainministeriöstä eo. perustein liitteenä olevan hakemuksen mukaisesti; ja
- 2) tarkastaa tämän asiakohdan osalta pöytäkirjan kokouksessa.

Päätös:

Liite 8

Keskustelun aikana esittelijä antoi seuraavan, muutetun päätösesityksen:

Kaupunginhallitus päättää

- 1) hakea harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta 2,3 miljoonaa valtiovarainministeriöstä eo. perustein liitteenä olevan hakemuksen mukaisesti; ja
- 2) tarkastaa tämän asiakohdan osalta pöytäkirjan kokouksessa ja
- 3) valtuuttaa talousjohtajan ja kaupunginjohtajan täydentämään hakemuksen perusteita.

Hyväksyttiin muutetun päätösesityksen mukaan.

Merkittiin pöytäkirjaan, että talousjohtaja Soukka ja valtuuston puheenjohtaja Mikko Savola poistuivat tämän asiakohdan päätöksenteon päätyttyä. Kokoustauko pidettiin klo 18.30-18.40.

Muutoksenhaku: muutoksenhakukielto

Toimeenpano: hakemus toimitetaan 23.9.2025 klo 16.15 mennessä sähköpostiosoitteeseen kirjaamo.vm@gov.fi

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Tähän päätökseen ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.